

K URČOVANIU SUMY NÁHRADY NEMAJETKOVEJ UJMY SPÔSOBENEJ ZÁSAHOM DO OCHRANY OSOBNOSTI

Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti News and Media Holding a. s., Einsteinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou SCHWARZ advokáti s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Andrej Schwarz, a advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Martin Škubla, pre namietané porušenie jej základného práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 Co 833/2013-645 z 5. augusta 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti News and Media Holding a. s. na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 Co 833/2013-645 z 5. augusta 2014 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 Co 833/2013-645 z 5. augusta 2014 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici **j e p o v i n n ý** uhradiť obchodnej spoločnosti News and Media Holding a. s. trovy konania v sume 312,34 eur (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jej právneho zástupcu advokátskej kancelárie Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 288/2017-16 z 25. apríla 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti News and Media Holding a. s., Einsteinova 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 Co 833/2013-645 z 5. augusta 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Napadnutý rozsudok krajského súdu bol vydaný v konaní o ochranu osobnosti začatom na základe návrhu Ing. M. K. (ďalej aj „navrhovateľ“) doručenom Okresnému súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) 26. novembra 2010, ktorým sa proti sťažovateľke (v čase podania žaloby a rozhodnutia o nej vystupujúcej pod obchodným menom SPOLOČNOSŤ 7 PLUS, s. r. o., pozn.) ako vydavateľke týždenníka PLUS 7 DNÍ a denníka Plus JEDEN DEŇ domáhal uverejnenia ospravedlnenia v znení špecifikovanom v petite jeho žaloby, odstránenia článku pod názvom „*KTO HO CHRÁNI?*“ z internetového portálu <www.pluska.sk> a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 50 000 €, a to v súvislosti s článkom uverejneným v týždenníku PLUS 7 DNÍ 30. septembra 2010 na strane 12 a 13 pod názvom „*Kto ho chráni?*“ s podtitulom „*Dôležitý úradník na ministerstve obrany sa vozí na aute zamestnanca zbrojárskej firmy, ktorá vyhrala v rezorte miliónové zákazky*“ a s článkom uverejneným v týždenníku PLUS 7 DNÍ 7. októbra 2010 na strane 14 pod názvom „*A nič..*“ s podtitulom „*Človek z ministerstva obrany, ktorý mal vzťahy so zbrojarmi, celé tri roky nikoho nezaujímali*“, pretože v nich mala sťažovateľka uviesť o navrhovateľovi nepravdivé tvrdenia, podľa ktorých navrhovateľ ako úradník ministerstva obrany okrem iného „*ovplyvňoval a manipuloval viaceré verejné obstarávania, pripravoval podklady pre jednotlivé verejné súťaže a prispôboval ich podmienky tak ako to vyhovovalo firmám a nie ministerstvu*“, za čo „*od týchto spoločností prijímal vecné dary*“ a za čo „*môže používať luxusné motorové vozidlo ..., ktoré je napísané na zamestnanca zbrojárskej spoločnosti S.M.S., s.r.o.*“.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 186/2010-543 z 12. júla 2013 rozhodol takto:

«*Odporca je povinný na vlastné náklady v najbližších dvoch po sebe nasledujúcich vydaniach týždenníka PLUS 7 DNÍ odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku uverejniť na strane 12, zvýrazneným typom písma BOLD ospravedlnenie v nasledovnom znení: „SPOLOČNOSŤ 7 PLUS, s.r.o., vydavateľ týždenníka PLUS 7 DNÍ sa ospravedľňuje pánovi M. K. za nepravdivé výroky uverejnené v týždenníku PLUS 7 DNÍ dňa 30. 09. 2010 na strane 12 a 13 v článku pod názvom „Kto ho chráni?“ s podtitulom „Dôležitý úradník na ministerstve obrany sa vozí na aute zamestnanca zbrojárskej firmy, ktorá vyhrala v rezorte miliónové zákazky,“ a v týždenníku PLUS 7 DNÍ dňa 07. 10. 2010 na strane 14 v článku pod názvom „A nič..“ s podtitulom „Človek z ministerstva obrany, ktorý mal vzťahy so zbrojarmi, celé tri roky nikoho nezaujímali“, podľa ktorých pán M. K. ako úradník ministerstva obrany SR ovplyvňoval a manipuloval viaceré verejné obstarávania, pripravoval podklady pre jednotlivé verejné súťaže a prispôboval ich podmienky tak, ako to vyhovovalo firmám a nie ministerstvu, manipuloval a o[v]plyvňoval a manipuloval viaceré verejné obstarávania, pripravoval podklady pre jednotlivé verejné súťaže a prispôboval ich podmienky tak, ako to vyhovovalo firmám a nie ministerstvu, manipuloval a ovplyvňoval verejnú súťaž na dodanie pilotnej výstroje v hodnote 900-tisíc Eur v prospech spoločnosti Willing, a.s., pričom zvýšil celkovú hodnotu zákazky na viac ako 1,7 milióna Eur, prispôboval a manipuloval verejnú súťaž na dodanie vysielaciek Harris v prospech spoločnosti Willing, a.s., prispôboval, ovplyvňoval a manipuloval verejné súťaže v prospech ďalších spoločností, ako je napríklad spoločnosť Pyra*

či Špeciálne systémy a software, za čo od týchto spoločností prijímal vecné dary, rovnako mal na starosti megabiznis, kde ministerstvo podpísalo zmluvu priamo na dodávku dielov pre modernizáciu vrtuľníkov v hodnote 30 miliónov Eur, ako aj dodanie bezpilotných lietadielok v hodnote dvoch miliónov Eur so zbrojárskou spoločnosťou S.M.S., s.r.o., za čo môže používať luxusné motorové vozidlo ..., ktoré je napísané na zamestnanca zbrojárskej spoločnosti S.M.S., s.r.o., praktizuje praktiky podobné mafiánskym, manipuloval a prispôboval verejnú súťaž na dodávku niekoľkonásobne predražovaných počítačov, ktoré kritizoval súčasný minister L. G., viedlo sa voči pánovi M. K. policajné vyšetrovanie, rovnako bolo voči nemu pripravené trestné stíhanie pre ovplyvňovanie tendrov a korupciu. Pán M. K. tieto verejné obstarávania nikdy neovplyvňoval, neprispôboval a nemanipuloval, nepripravoval podklady pre jednotlivé verejné súťaže a neprispôboval ich podmienky tak, ako to vyhovovalo firmám a nie ministerstvu. V súvislosti s verejným obstarávaním pán M. K. neprijímal žiadne dary a nepoužíval luxusné motorové vozidlo ..., ktoré je napísané na zamestnanca zbrojárskej spoločnosti S.M.S., s.r.o. SPOLOČNOSŤ 7 PLUS, s.r.o. vyslovuje hlbokú ľútosť, že uverejnením difamujúcich a nepravdivých skutkových tvrdení a neoprávnenou kritikou v značnej miere zasiahla do zákonom chránených práv na ochranu osobnosti pána M. K., čím znížila jeho ľudskú dôstojnosť, vážnosť, profesijnú a občiansku česť a dobré meno.“ (ďalej aj „prvý výrok“).

Odporca je povinný na vlastné náklady a do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku uverejniť v denníku Plus JEDEN DEŇ na strane 4. zvýrazneným typom písma HOLD ospravedlnenie v nasledovnom znení: „SPOLOČNOSŤ 7 PLUS. s.r.o., vydavateľ denníka Plus JEDEN DEŇ sa ospravedľňuje pánovi M. K. za nepravdivé výroky uverejnené v denníku Plus JEDEN DEŇ dňa 30. 09. 2010 na strane 4 v článku pod názvom „Za odmenu?“ s podtitulom „Úradník ministerstva obrany sa vozí na aute zbrojárskej firmy“, podľa ktorých pán M. K. ako úradník ministerstva obrany v súvislosti s verejným obstarávaním ovplyvňoval a manipuloval viaceré výberové konania, vozí sa v aute zbrojárskej firmy, vozí sa v aute pracovníka zbrojárskej firmy S.M.S., ktorá miliónové súťaže vyhrávala, vyšetrovala ho polícia. Pán M. K. verejné obstarávania nikdy neovplyvňoval, neprispôboval a nemanipuloval, v súvislosti s verejným obstarávaním neprijímal žiadne dary a nevozí sa v aute zamestnanca zbrojárskej spoločnosti S.M.S., s.r.o. SPOLOČNOSŤ 7 PLUS. s.r.o. vyslovuje hlbokú ľútosť, že uverejnením difamujúcich a nepravdivých skutkových tvrdení a neoprávnenou kritikou v značnej miere zasiahla do zákonom chránených práv na ochranu osobnosti pána M. K., čím znížila jeho ľudskú dôstojnosť, vážnosť, profesijnú a občiansku česť a dobré meno.“ (ďalej aj „druhý výrok“).

Odporca je povinný na vlastné náklady a do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku odstrániť článok pod názvom „KTO HO CHRÁNI?“ s podtitulom „Dôležitý úradník na ministerstve obrany sa vozí na aute zamestnanca zbrojárskej firmy, ktorá vyhrala v rezorte miliónové zákazky“ článok pod názvom „Úradník obrany sa vozí v aute pracovníka zbrojárskej firmy,“ s podtitulom „Dôležitý úradník na ministerstve obrany sa vozí na aute zamestnanca zbrojárskej firmy, ktorá vyhrala v rezorte miliónové zákazky,“ a článok pod názvom „Podozrivé vzťahy so zbrojarmi, tri roky nikoho nezaujímali,“ z internetového portálu www.pluska.sk.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu vo výške 40.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.»

4. V prevyšujúcej časti súd návrh navrhovateľa zamietol a rozhodnutie o trovách konania si vymienil na dobu po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

5. Svoje rozhodnutie okresný súd odôvodnil takto: «Dokazovaním bolo preukázané, že navrhovateľ Ing. M. K. mal uzavretú Zmluvu o nájme motorového vozidla ... s M. O., ktorý v čase uzavretia nájomnej zmluvy bol živnostníkom - taxikárom. Pán M. O. od 2.3.2010 bol zamestnancom obchodnej spoločnosti Hermes Group, s.r.o. Dubnica nad Váhom. Jednoznačne bolo preukázané, že M. O. nebol nikdy zamestnancom obchodnej spoločnosti S.M.S. s.r.o. Autor článku L. M. si túto skutočnosť ani riadne neoveroval, čo vyplynulo z jeho svedeckej výpovede. Uspokojil sa z vyjadrením spolumahajiteľa firiem Hermes Group, s.r.o. Dubnica nad Váhom. S.M.S. s.r.o. Dubnica nad Váhom a Hermes, a.s. Dubnica nad Váhom. D. H., ktorý mu povedal, že M. O. je jeho zamestnancom. Právny zástupca odporcu vo svojich vyjadreniach aj vo svojej záverečnej reči poukazoval na personálne prepojenie firiem Hermes Group, s.r.o., Hermes, a.s. a S.M.S. s.r.o., v ktorých je spolumahajiteľom D. H. Odporca však ničím nepreukázal, že firma Hermes Group, s.r.o. má právo obchodovať so zbraňami a s vojenským materiálom. Táto skutočnosť vyplýva aj z predloženého výpisu z obchodného registra. Takéto oprávnenie však má obchodná spoločnosť S.M.S. s.r.o. Dubnica nad Váhom, ako aj obchodná spoločnosť Hermes, a.s. Dubnica nad Váhom.

Z uverejnených článkov jednoznačne vyplýva tvrdenie autora článkov, že navrhovateľ si požičal a neskôr kúpil motorové vozidlo ... od zamestnanca firmy S.M.S. s.r.o. Dubnica nad Váhom, ktorá od Ministerstva obrany SR získala niektoré aj miliónové zákazky.

Nie je podstatné, či autor článku to urobil úmyselne alebo z nedbanlivosti. Jeho ničím nepodložené tvrdenie o spojení navrhovateľa a obchodnej spoločnosti S.M.S. s.r.o. Dubnica nad Váhom v súvislosti s požičaním auta od M. O. malo vyvolať silnejší dojem o nejakých praktikách navrhovateľa. Ani v jednom článku sa neuvádza nejaké personálne prepojenie viacerých firiem. Je tam jednoznačne uvedené tvrdenie, že M. O. bol pracovníkom firmy S.M.S. s.r.o., čo vôbec nie je pravdivé tvrdenie.

V konaní bolo preukázané, že voči navrhovateľovi bolo vznesené obvinenie, ale uznesenia, ktorým boli obvinenia vznesené boli zrušené. Nebolo preukázané, že proti navrhovateľovi by bola podaná obžaloba a ani to, že by bol za nejaký trestný čin odsúdený. Právny zástupca odporcu poukazoval na policajný spis, ktorý mal autor článku k dispozícii. Týmto sa právny zástupca odporcu snažil preukázať pravdivosť uverejnených článkov.

Svedok L. M. predložil ako dôkazy o svojich tvrdeniach nekompletné fotokópie dokumentov z policajného spisu PPZ-141-7/BPK-2008. Súd nemohol overiť pravdivosť a autenticitu predložených čiastočných fotokópií úradných záznamov z tohto spisu, lebo spis ... už neexistuje... Na oboznámenie sa s obsahom spisu PPZ-V-11278/2007-ZPČ-Z-ITP nebol daný súhlas Vojenským obranným spravodajstvom Ministerstva obrany SR z dôvodu utajovaných skutočností. Odporca tak ničím nepreukázal pravdivosť svojich tvrdení, že navrhovateľ sa mal dopustiť trestnej činnosti tým, že mal ovplyvňovať, prispôsobovať a manipulovať verejné obstarávanie. Takisto nepreukázal ani svoje tvrdenie, že v súvislosti s touto činnosťou mal prijímať nejaké dary, napríklad hodinky. Takisto nepreukázal, že navrhovateľ sa vozil v aute zamestnanca zbrojárskej spoločnosti S.M.S. s.r.o.

... Súd však čiastočne zamietol podaný návrh, keď neuložil odporcovi povinnosť zverejniť aj ospravedlnenie v znení „Pána M. K. nikdy nevyšetrovala polícia, nikdy nebol v trestnom konaní vypočítavaný ako svedok, nie to ako podozrivý z trestného činu, v živote voči nemu nebolo vznesené obvinenie a už vôbec nebol za akýkoľvek trestný čin odsúdený“. V konaní bolo preukázané, že navrhovateľa polícia vyšetrovala, bolo voči nemu niekoľkokrát vznesené obvinenie. Preto v tejto časti súd návrh navrhovateľa zamietol.»

6. Rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v sume 40 000 € odôvodnil okresný súd tým, že túto sumu možno považovať za primeranú intenzite a povahe neoprávneného zásahu zo strany odporcu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa. Za rozhodujúce skutočnosti, ktorými zdôvodnil priznanú náhradu, považoval to, že *«uverejnenými výroky bol navrhovateľ obvinený z trestnej činnosti v najčítanejšom denníku a v jednom z najčítanejších týždenníkov a to bez možnosti reagovať. Takéto obvinenia navrhovateľa spôsobom, ktorý mal širokú publicitu a bez možnosti navrhovateľa „brániť sa“ tým istým spôsobom a formou, s takou istou širokou publicitou vedie súd k záveru, že len púhé uverejnenie ospravedlnenia odporcu navrhovateľovi v tom istom týždenníku a denníku nie je z hľadiska existujúcich negatívnych následkov na strane navrhovateľa postačujúce.»*

7. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie sťažovateľka a proti výroku, ktorým okresný súd rozhodol o náhrade nemajetkovej ujmy, podal odvolanie navrhovateľ. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. V odôvodnení napadnutého rozsudku pritom uviedol:

„Nesprávne právne posúdenie veci je v každom prípade odvolacím dôvodom [§ 205 ods. 2 písm. f) OSP] ale aby na základe tohto dôvodu mohlo dôjsť k zmene alebo k zrušeniu rozsudku súdu prvého stupňa, musí byť nesprávne právne posúdenie vecí preukazované, teda nie iba tvrdené.

Tvrdenie o nesprávnom právnom posúdení nemôže byť založené iba na odlišnom právnom názore účastníka konania, ale musí byť doložené preukázateľnými skutočnosťami, z ktorých vyplýva jednoznačný záver o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvého stupňa. Ak odvolanie poukazuje na ust. § 205 ods. 2 písm. f) OSP je založené iba na všeobecných poukazoch (nekonkretizujúcich samotnú podstatu nesprávneho právneho posúdenia) a vychádza iba z iného právneho názoru odvolateľa. Nejde o odvolanie, na základe ktorého by mohlo dôjsť k zmene alebo k zrušeniu rozhodnutia súdu prvého stupňa. Za vadu rozhodnutia súdu prvého stupňa nemožno považovať nekonkretizované použitie odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f) OSP rozhodne nemožno považovať, že súd prvého stupňa neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného... Pri prehodnocovaní tvrdených väd v konaní, ktorých sa mal dopustiť súd prvého stupňa, treba tiež vychádzať zo zásady, že obaja účastníci majú právo na spravodlivý súdny proces, ale treba brať do úvahy aj zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Nepochybne dochádza k narušeniu právnej istoty jedného z účastníkov konania, ak by odvolací súd ako dôvod odvolania bral aj skutočnosti, ktoré plne nezodpovedajú podmienkam určeným v § 205 ods. 2 OSP. V opačnom prípade by totiž toto ustanovenie bolo zbytočné.

Odvolací súd nemôže pristúpiť k reparácii alebo zrušeniu rozhodnutia súdu prvého stupňa iba na základe tvrdenia, že súd prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a odvolateľ zároveň predloží súdu návrh na iné právne posúdenie veci. Ide tu totiž o viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v ods. 2 až 7 (§ 213 OSP).

... Žalovaný v odvolaní nenavrhuje vykonať ďalšie dokazovanie, alebo zopakovať dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa a nenavrhuje ani použitie iného právneho predpisu na posúdenie predmetnej veci.

... Z uvedeného teda vyplýva, že Občiansky súdny poriadok neumožňuje odvolaciemu súdu pristúpiť k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa, alebo jeho zrušeniu bez zákonných dôvodov. Inak by bol porušený princíp právnej istoty, čo by zároveň vyžadovalo chápať odvolacie konanie ako konanie, ktoré je pokračovaním konania na súde prvého stupňa, jeho

doplňovaním a na základe doplnených nových a iných skutočností, ktoré neboli prednášané v prvostupňovom konaní, spôsobuje zmenu prvostupňového rozhodnutia.“

8. K zdôvodneniu priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy okresným súdom krajský súd uviedol, že ju nemožno odôvodniť žiadnymi „*hmatateľnými*“ dôvodmi. Podľa jeho názoru ide viac o otázku vnútorného presvedčenia súdu než otázku vymenovania konkrétnych materiálnych dôvodov. Bližšie odôvodnenie rozhodnutia o priznanej výške nemajetkovej ujmy v peniazoch by bolo podľa názoru krajského súdu nutné, iba ak by priznaná suma bola v rozpore so všeobecne akceptovaným a rozšíreným názorom, pokiaľ ide o prijateľný rozsah odškodnenia, o taký prípad v danej veci však nešlo.

9. S uvedenými závermi krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí a napadnutý rozsudok v merite veci považuje za neodôvodnený, nepreskúmateľný a arbitrárny. Podľa jej názoru všeobecné súdy vykonali komparáciu ústavných práv v predmetnej veci povrchno, „*ako keby právo na ochranu osobnosti malo generálnu prednosť pred právom na slobodu prejavu na strane sťažovateľa, ako vydavateľa periodickej tlače*“. Ich rozhodnutiami tak došlo podľa názoru sťažovateľky k zásahu do jej slobody prejavu. Ústavnou sťažnosťou sa preto domáha posúdenia, či v danom prípade išlo z ústavného hľadiska o akceptovateľné obmedzenie slobody prejavu, a tiež preskúmania proporcionality medzi zásahom do jej slobody prejavu a ústavnými garanciami práva na ochranu cti, dôstojnosti a vážnosti navrhovateľa. Okrem toho je sťažovateľka toho názoru, že náhrada nemajetkovej ujmy priznaná navrhovateľovi nemá podklad vo vykonanom dokazovaní. V konaní nebolo podľa nej preukázané zníženie dôstojnosti či vážnosti navrhovateľa v značnej miere. Navrhovateľ nepreukázal vznik žiadnej ujmy v rodinnej, pracovnej či spoločenskej oblasti, ktorá by bola v príčinnej súvislosti so zverejnením napádaných článkov. Náhrada nemajetkovej ujmy v sume 40 000 € je tak „*zjavne neprimeraná, excesívna a významným spôsobom presahuje výšku náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa názoru sťažovateľa podstatne vyššia*“.

10. Na tomto základe sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Porušiteľ, Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 13Co/833/2013-645 zo dňa 5.8.2014 porušil právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Porušiteľ, Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 13Co/833/2013-645 zo dňa 5.8.2014 porušil právo sťažovateľa na slobodu prejavu a slobodné prijímanie, vyhľadávanie a rozširovanie informácií, zakotvené v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozhodnutie porušiteľa, rozsudok sp. zn. 13Co/833/2013-645 zo dňa 5.8.2014 sa týmto ruší a vec sa vracia poručiteľovi na ďalšie konanie.

Porušiteľ je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania a právneho zastúpenia.“

11. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr 560/17 z 5. júna 2017 vyjadril podpredseda krajského súdu, v ktorom uviedol, že krajský súd „*nemôže dodatočne prehodnocovať rozhodnutia súdov... ani ho dopĺňať či posudzovať jeho správnosť či nesprávnosť. Odvolací súd svoje rozhodnutie riadne a dostatočne odôvodnil, z jeho rozhodnutia vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal, ako aj akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Výška nemajetkovej ujmy závisela na súdnej úvahe a bolo vecou odvolacieho súdu, či sa s úvahou okresného súdu o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch stotožní, aj vzhľadom na intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov...*“. Preto zastáva názor, že k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľky v danom prípade nedošlo. Zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

12. Ústavný súd podaním z 13. júna 2017 zaslal vyjadrenie krajského súdu právnenému zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 7 dní od doručenia prípisu (prípis bol doručený 19. júna 2017). Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 26. júna 2017 predložila splnomocnenie na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom ďalším advokátom a zároveň oznámila, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania. Na vyjadrenie podpredsedu krajského súdu osobitne nereagovala.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Predmetom ústavného prieskumu je námietka porušenia základných práv sťažovateľky zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 186/2010-543 z 12. júla 2013 v konaní o ochranu osobnosti. Týmto rozhodnutím bola sťažovateľke uložená povinnosť uverejniť ospravedlnenie a povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 40 000 €, a to z dôvodu, že uverejnením inkriminovaných článkov došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa.

15. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

16. Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľka uplatňuje proti rozsudku krajského súdu dve zásadné námietky, a to, že:

- krajský súd vykonal komparáciu ústavných práv v predmetnej veci povrchno, „ako keby právo na ochranu osobnosti malo generálnu prednosť pred právom na slobodu prejavu“ (ďalej aj „prvá námietka sťažovateľky“),

- krajský súd dostatočne neodôvodnil rozhodnutie v časti o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy (ďalej aj „druhá námietka sťažovateľky“).

II. 1 K námietke sťažovateľky týkajúcej sa konfliktu medzi právom na slobodu prejavu a právom na ochranu osobnosti

19. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecných súdov, a preto zásadne nie je oprávnený zasahovať do ich rozhodovacej činnosti (napr. II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01). Výnimku predstavujú iba prípady, ak ich rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody (napr. II. ÚS 44/03). Len z tohto hľadiska môžu byť predmetom jeho kontroly skutkové a právne závery všeobecného súdu.

20. Vo svojej rozhodovacej činnosti kladie ústavný súd dôraz na rešpektovanie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože v podmienkach demokratickej spoločnosti a právneho štátu tvoria kľúčové právne záruky ochrany ústavou zaručených práv (I. ÚS 56/01). Ich súčasťou je aj zodpovedajúca povinnosť všeobecných súdov, aby svoje rozhodnutia riadnym spôsobom odôvodnili (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 373/08) a aby ich skutkové a právne závery neboli arbitrárne (napr. IV. ÚS 334/2010). Práve o takýto prípad by pritom išlo vtedy, ak by pri rozhodovaní nezohľadnili relevantné ústavné normy, v dôsledku čoho by sa ich postup dostal do extrémneho rozporu s povinnosťou poskytnúť súdnu ochranu tomu právu, ochrany ktorého sa účastník konania domáha. Treba dodať, že do obsahu predmetného základného práva patrí nepochybne aj právna ochrana poskytovaná v rámci odvolacieho konania.

21. Sťažovateľka sa odvolaním proti rozsudku súdu prvého stupňa domáhala ochrany slobody prejavu v zmysle čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy. Odvolací súd sa preto musel vysporiadať s problémom možného konfliktu tohto jej práva s právom navrhovateľa na ochranu osobnosti, resp. v širšom zmysle s jeho právom na súkromie, ktoré je rovnako ústavne garantované, a to predovšetkým v čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 ústavy a v čl. 8 dohovoru. Z povahy oboch týchto práv (hodnôt) vyplýva, že riešenie ich kolízie nemožno dosiahnuť normatívne. Je úlohou všeobecných súdov, resp. vo všeobecnosti orgánov aplikácie práva, aby pri prerokovávaní konkrétneho sporu zisťovali mieru ich dôležitosti a následne dospeli k záveru o potrebe uprednostnenia jedného z nich (I. ÚS 408/2010).

22. Uloženie povinnosti ospravedlniť sa za uverejnenie predmetných článkov a zaplatiť osobe, do ktorej osobnostných práv malo byť nimi zasiahnuté, náhradu nemajetkovej ujmy je nepochybne obmedzením práv sťažovateľky na slobodu prejavu. Pôvodcom tohto zásahu bol podľa názoru sťažovateľky odvolací súd, pretože práve v dôsledku jeho potvrdzujúceho rozhodnutia jej boli tieto povinnosti právoplatne uložené. Ústavný súd preto musel posúdiť, či sa odvolací súd týmto zásahom dopustil porušenia jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že vo svojom rozhodnutí nedostatočne zohľadnil jej slobodu prejavu, a či jej tak neodoprel súdnu ochranu, ktorú jej mal poskytnúť.

23. Ústavnoprávny prieskum namietaného zásahu do základného práva (resp. jeho obmedzenia) štandardne pozostáva z posúdenia jeho legality, teda či k nemu došlo zákonom alebo na základe zákona (čl. 13 ods. 1 a 2 ústavy), a jeho proporcionality, teda či tento zásah obстоjí ako primeraný s ohľadom na účel, ktorý sleduje. V tejto súvislosti ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti štandardne aplikuje tzv. test proporcionality, ktorý sa skladá z týchto troch krokov: 1. identifikácie účelu zásahu do základného práva a testu vhodnosti tohto zásahu na jeho dosiahnutie, 2. testu nevyhnutnosti tohto zásahu a 3. testu proporcionality v užšom zmysle. Prvým krokom je identifikácia cieľa (účelu), ktorý zásah do základného práva sledoval a ktorý musí byť z ústavného hľadiska legitímny a legálny, čo znamená, že ústava musí obmedzenie predmetného základného práva z dôvodu dosiahnutia tohto cieľa pripúšťať (čl. 13 ods. 4 druhá veta ústavy). Súčasťou tohto kroku je aj skúmanie racionálnej väzby medzi týmto prostriedkom (zásahom) a sledovaným cieľom, teda či ním možno tento cieľ dosiahnuť. V druhom kroku bolo potrebné posúdiť, či nebolo možné použiť na dosiahnutie sledovaného cieľa prostriedok, ktorý by bol vo vzťahu k predmetnému základnému právu šetrnejší. Tretím a posledným krokom je posúdenie proporcionality v užšom zmysle. Jeho podstatou je vyvažovanie dvoch v kolízii stojacich práv či hodnôt a následné uprednostnenie jednej z nich v konkrétnom prípade.

24. Uvedené východiská možno vo všeobecnosti preniesť do roviny sporu o ochranu osobnosti, o ktorý ide vo veci sťažovateľky. Je nepochybne, že rozhodnutie odvolacieho súdu malo v okolnostiach prípadu zákonný základ (§ 13 Občianskeho zákonníka) a že sledovalo cieľ

ochrany ústavne zaručeného práva navrhovateľa na ochranu osobnosti. Tento cieľ možno považovať za legitímny, resp. ústavne akceptovateľný, pretože čl. 26 ods. 4 ústavy umožňuje zákonom obmedziť slobodu prejavu a právo vyhl'adávať a šíriť informácie okrem iného vtedy, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, čo nepochybne zahŕňa aj právo na ochranu osobnosti. Nemožno pritom opomenúť, že základné právo na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena požíva ústavnú ochranu v čl. 19 ústavy a ako ústavne zaručené právo by preto obstálo ako prípustný dôvod obmedzenia slobody prejavu (za splnenia podmienok skúmaných v teste proporcionality) aj v prípade, ak by čl. 26 ods. 4 ústavy takéto dôvody výslovne nevymedzoval (porov. I. ÚS 77/08, III. ÚS 238/08). Predmetné obmedzenie bolo zároveň vhodným prostriedkom na dosiahnutie ochrany osobnostných práv navrhovateľa (test vhodnosti), pričom vzhľadom na to, že ten nemal iný právny prostriedok, ako sa domôcť ich ochrany, bola splnená aj podmienka nevyhnutnosti takéhoto obmedzenia (test nevyhnutnosti). Na posúdenie proporcionality zásahu do práv sťažovateľky tak bol za týchto okolností kľúčový posledný krok príslušného testu, v rámci ktorého je posudzovaná proporcionality v užšom zmysle, teda či v danom konkrétnom prípade malo mať prednosť právo navrhovateľa na ochranu osobnosti pred sťažovateľkinou slobodou prejavu. V súlade so svojou ustálenou judikatúrou (II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 448/2012) tak ústavný súd na účel riešenia uvedenej kolízie analyzoval predmetný prejav pomocou testu zjednodušene vyjadreného otázkami, KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“ [uverejnil informáciu; (k tomu pozri v odbornej literatúre napr. Kmec, J. et al. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2012. s. 1082 a nasl.)].

25. Takto vymedzené čiastkové otázky v zásade umožňujú zhodnotiť proporcionality zásahu do osobnostných práv adresáta kritiky zo všetkých relevantných aspektov, napriek tomu však nemusia vždy poskytnúť jednoznačnú odpoveď. Tento test tak predstavuje len jednu z pomôcok, ktoré slúžia na predmetné ústavnoprávne posúdenie. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že prípadný záver o neprípustnosti zásahu do osobnostných práv neposkytuje automaticky odpoveď aj na nadväzujúcu otázku, či je okrem morálnej satisfakcie opodstatnená aj náhrada nemateriálnej ujmy a v akom rozsahu.

a) KTO zásah do práva na ochranu osobnosti vykonal?

26. Pri posudzovaní otázky subjektu, ktorý mal v danom prípade podľa záverov krajského súdu neprípustným spôsobom zasiahnuť do práva navrhovateľa na ochranu osobnosti, ústavný súd vychádzal zo stabilizovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorý subjekty uplatňujúce slobodu prejavu rozčleňuje do viacerých skupín z hľadiska dôležitosti ich prejavov pre výmenu názorov v demokratickej spoločnosti. Privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí v tomto smere novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok ESLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok ESLP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. 5. 1999, sťažnosť č. 21980/93), pretože tým vytvárajú podmienky na kontrolu verejnej moci zo strany verejnosti.

27. Ústavný súd uvádza, že slobodu prejavu je potrebné považovať za konštitutívny znak demokratickej pluralitnej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k veciam verejným a vynášať o nich hodnotiace sudy. Vecou verejnou je nepochybne i agenda štátnych inštitúcií, ako aj činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Takéto verejné záležitosti, resp. verejná činnosť jednotlivých osôb, môžu a majú byť verejne posudzované. Pri kritike

verejnej záležitosti vykonávanej verejne pôsobiacimi osobami totiž platí z ústavného hľadiska prezumpcia o tom, že ide o kritiku dovolenú.

28. S ohľadom na to majú novinári (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Dokonca je novinárom umožnené používať určitú mieru prehánania a provokácie.

29. V predmetnej veci je sťažovateľka vydavateľkou týždenníka PLUS 7 DNÍ a denníka Plus JEDEN DEŇ, v ktorých boli inkriminované články uverejnené, a teda je v danom prípade „nositeľkou“ slobody prejavu, a preto sa na ňu vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť. Obmedzenie, resp. zásah do jej základného práva podľa čl. 26 ods. 1 ústavy preto možno hodnotiť ako podstatný.

b) O KOM boli namietané články a do koho osobnostnej sféry zasahovali?

30. Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uverejnené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u verejne činných osôb (resp. osôb tzv. verejného záujmu) a najužšie u „bežných“ občanov. Do kategórie verejne činných osôb patria osoby, ktoré sa nejakým spôsobom podieľajú na výkone verejnej moci; sú to v prvom rade politici, ale aj sudcovia, prokurátori, advokáti, predstavitelia ozbrojených zložiek, štátni zamestnanci, resp. iní verejní činitelia, ktorých konanie by „malo byť trvale predmetom skúmania a debát a malo byť otvorené kritike“ (rozhodnutie ESLP vo veci Thorgier Thorgeirson proti Islandu z 25. 6. 1992, sťažnosť č. 13778/93, bod 61), pričom „štátni zamestnanci pri plnení svojich úradných povinností musia tak ako politici, zniesť širšie limity akceptovateľnej kritiky“ (rozhodnutie ESLP vo veci Janowski proti Poľsku z 21. 1. 1999, sťažnosť č. 25716/94, bod 28).

31. V danom prípade inkriminované články obsahovali informácie týkajúce sa Ing. M. K. (navrhovateľa, pozn.) pracujúceho v čase uverejnenia článku na Ministerstve obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“), pričom kritika v nich obsiahnutá sa týkala jeho pôsobenia ako štátneho zamestnanca v riadiacom postavení, t. j. osoby vo verejnej funkcii. Štátny zamestnanec angažujúci sa v záležitostiach verejných môže byť objektom kritiky v súvislosti s výkonom svojho povolania, ktorej hranice akceptovateľnosti sú oveľa širšie ako u súkromných osôb; v danom prípade o to viac, že navrhovateľ bol kritizovaný za svoju činnosť, ktorá tvorí súčasť agendy štátneho orgánu (ministerstva obrany).

32. Inkriminované články však boli na druhej strane objektívne spôsobilé svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry navrhovateľa. Bol v nich totiž v súvislosti so svojou pozíciou na ministerstve obrany obvinený z ovplyvňovania viacerých verejných obstarávaní a z prijímania úplatkov, čo u čitateľa vyvolávalo dojem páchania trestnej činnosti. Zabezpečenie riadneho výkonu daného úseku štátnej správy musí byť predmetom verejnej kontroly. V nadväznosti na to otázky spôsobu konania štátnych zamestnancov napomáhajú verejnosti pri utváraní obrazu o ich osobnosti aj charaktere a môžu poukazovať na ich morálnu spôsobilosť zastávať takúto verejnú funkciu.

33. Preto pokiaľ ide o kritiku vo vzťahu k verejne činnnej osobe, je nutné vždy tiež zvážiť, či je pri kritike konkrétnej osoby zasiahnuté do jej profesijnej sféry alebo sféry súkromného života. Ak totiž kritika zasahuje výlučne či prevažne sféru profesijnú, je chránená viac ako

kritika zasahujúca do sféry súkromnej (porovnaj napr. rozsudok ESLP Dalban proti Rumunsku z 28. 9. 1999 č. 28114/95, bod 50). Skutočnosť, že články sa netýkali súkromného života navrhovateľa, ale práve jeho verejného pôsobenia, svedčí v rámci hľadania spravodlivej rovnováhy medzi dotknutými základnými právami sťažovateľky a právami navrhovateľa v prospech uprednostnenia slobody prejavu.

c) ČO bolo obsahom namietaných článkov?

34. Pri posudzovaní proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti sa ústavný súd zamerlal aj na obsah prejavu sťažovateľky, ktorý mal spôsobiť neprípustný zásah do osobnostných práv navrhovateľa.

35. Sťažovateľka sa prostredníctvom predmetných článkov snažila poukázať na dôležitú otázku verejného záujmu týkajúcu sa verejného obstarávania vykonávaného štátnymi orgánmi a okolností súvisiacich s činnosťou štátnych zamestnancov, ktorí sa touto problematikou zaoberajú z titulu ich pozície a opisu činností. Význam informovania o týchto otázkach sa podľa názoru ústavného súdu zásadným spôsobom zvyšuje vtedy, ak dôjde k odhaleniu, resp. podozreniu z takej činnosti alebo spôsobu výkonu verejnej funkcie, ktorá tejto pozícii alebo opisu činností k nej pripadajúcich nezodpovedá, resp. naznačuje ich výkon v rozpore s príslušnými právnymi predpismi. Takéto záležitosti sú podľa názoru ústavného súdu legitímne a reflektujúce verejný záujem.

36. Otázkam týkajúcim sa verejného záujmu je poskytovaná zvýšená ochrana vyhľadávania a rozširovania súvisiacich informácií a myšlienok, preto aj vo svojej judikatúre ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že poslaním a nezastupiteľnou úlohou tlače je nepochybne šírenie informácií a myšlienok o otázkach verejného záujmu s tým, že zároveň nespochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať/dostať; (m. m. I. ÚS 352/2011). Tieto otázky „môžu a majú byť verejne posudzované“ (IV. ÚS 302/2010, m. m. tiež nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03).

37. Posudzované články v celkovom kontexte poukazovali na možné prepojenie obchodných spoločností venujúcich sa obchodu s vojenským materiálom na navrhovateľa ako zamestnanca štátneho orgánu, ktorý sa venoval verejnému obstarávaniu, a na možné výhody, ktoré mu z tohto prepojenia údajne mali plynúť. Uverejnené informácie boli príspevkom do celospoločenskej diskusie o dôležitej otázke verejného záujmu požívajúcej vysokú mieru ochrany slobody prejavu. Aj táto skutočnosť má relevantný význam na posudzovanie a rozhodovanie vo veci ústavným súdom.

d) KDE boli namietané články uverejnené?

38. Dôležitým kritériom pri posudzovaní zásahu do slobody prejavu je aj miesto, kde zazneli, resp. kde boli uverejnené sporné výroky. Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. V posudzovanom prípade boli inkriminované články uverejnené jednak v printových médiách s celoslovenskou pôsobnosťou a vysokým nákladom (týždenník PLUS 7 DNÍ a denník Plus JEDEN DEŇ), ktoré patria k najsledovanejším mienkotvorným informačným prostriedkom na Slovensku, a jednak na internetovej stránke <www.pluska.sk>, ktorá je považovaná za širokodostupný publikačný nástroj s potenciálom osloviť väčšinu obyvateľstva, ktoré si aj na základe článkov publikovaných v daných médiách môže utvárať názor na osobu spomínanú v daných článkoch. Tieto premenné svedčia v prospech ochrany práv navrhovateľa a všeobecné súdy ich vzali do úvahy najmä pri riešení otázky intenzity zásahu do osobnostných práv navrhovateľa.

e) KEDY boli namietané články uverejnené?

39. V súvislosti s posudzovaním kritéria, kedy boli inkriminované články sťažovateľkou uverejnené, ústavný súd konštatuje, že informácia je pominuteľným majetkom a oneskorenie jej zverejnenia je spravidla spojené so stratou jej hodnoty a významu (PL. ÚS 5/03, IV. ÚS 448/2012), pričom verejnosť má právo na aktuálne informácie, zvlášť vtedy, ak sa týkajú otázok dôležitého verejného záujmu. Posúdenie otázky, či ide o vec verejného záujmu, môže totiž v niektorých prípadoch závisieť aj na plynutí času. Túto povahu môže určitá vec plynutím času získať alebo stratiť (m. m. IV. ÚS 492/2012).

40. Sťažovateľka uverejnila inkriminované články potom, čo získala informácie v nich obsiahnuté „z policajných záznamov... ako aj ďalších zdrojov z bezpečnostných zložiek“, pričom išlo o informácie, ktoré vyjadrovali stav ich poznania v čase uverejnenia článkov. Jedným z hlavných podnetov pre články bola informácia, že navrhovateľ v čase ich písania využíval motorové vozidlo, ktoré bolo „majetkovo alebo personálne prepojené na jedného z dodávateľov tovaru alebo služieb pre Ministerstvo obrany SR“. Z hľadiska plynutia času teda došlo k uverejneniu inkriminovaných článkov bezprostredne potom, čo boli informácie získané.

f) AKO boli informácie v namietaných článkoch formulované?

41. Zostáva tak zodpovedať poslednú z čiastkových otázok, ktorá sa vzťahuje na spôsob, akým boli predmetné informácie podané. Z hľadiska tohto kritéria vzal ústavný súd do úvahy judikatúru ESLP, v zmysle ktorej treba pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens v. Rakúsko, už spomínaný rozsudok; obdobne Feldek v. Slovenská republika, rozsudok z 12. júla 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem v. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001). Z uvedeného vyplýva, že ak sú v konkrétnom prípade z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nepopiera právo novinára dopustiť sa aj určitého zjednodušenia či dokonca nepresnosti, avšak za súčasného rešpektovania zásady, že uverejnenie informácií v relevantnom čase zodpovedalo reálne existujúcim skutočnostiam.

42. V danom prípade boli v namietaných článkoch informácie týkajúce sa navrhovateľa uverejnené formou faktov, o ktorých krajský súd ako súd odvolací uviedol, že „obsahujú viacero nepravdivých a zavádzajúcich údajov... V článkoch je napríklad uvedené:

1./ *M. K. je dôležitý úradník na ministerstve, rozhoduje o podkladoch pri nákupe zbraní. Najzaujímavejšie na tomto pánovi je však drahé auto, na ktorom sa vozí. V skutočnosti je napísané na zamestnanca zbrojárskej firmy, ktorá sa za posledné dva roky dostala k viacerým kšeftom v hodnote viac ako 30 miliónov Eur.*

2./ *Podľa policajného spisu, ktorý má Plus 7 dní k dispozícii, práve K. pripravoval podklady pre jednotlivé súťaže tak, ako to vyhovovalo firmám, a dohadoval sa s nimi o tom ešte pred vyhlásením súťaže, čo je v rozpore so zákonom.*

3./ *Podobných ovplyvňovaní na ministerstve bolo podľa viacerých záznamov viacero. K. s M. dokonca menili už uzatvorenú zmluvu na dodávku vysielaciek Harris pre pluk špeciálneho určenia v Žiline.*

4./ K. podľa policajných záznamov čulo komunikoval a prispôboval súťaže aj pre iné firmy, ako je napríklad Pyra či Špeciálne systémy a Software. Podľa pripraveného trestného oznámenia dokonca prijímal od nich aj dary - napríklad pár náramkových hodínok.

5./ K. už dlhšie používa modrú ..., ktorá je napísaná na M. O., zamestnanca zbrojárskej spoločnosti S.M.S. K. má dokonca povolenie na vjazd s autom do objektov ministerstva obrany. Za posledné dva roky pritom S.M.S. získala niekoľko zmlúv na lukratívne kšefty. Dodávala bezpilotné lietadielka za dva milióny Eur a najmä získala kontrakt za 30 miliónov Eur na modernizáciu vrtuľníkov Mi 17.

6./ Dokumenty nasvedčujúce trestnú činnosť vrátane odtajnených prepisov hovorov získaných Vojenským obranným spravodajstvom má týždenník Plus 7 dní k dispozícii.

7./ Týždenník Plus 7 dní minulý týždeň zverejnil časť policajného spisu, podľa ktorého K. čulo komunikoval so zástupcami zbrojárskeho firiem a prispôboval podmienky tendrov, ako to vyhovovalo firmám a nie ministerstvu, ktoré K. zastupoval.

8./ Úradníka K. už nové vedenie ministerstva disciplinárne riešilo pre požičané auto ... od zamestnanca zbrojárskej firmy S.M.S., ktorá získala napríklad 30 miliónovú zákazku na modernizáciu vrtuľníkov Mi 17.“.

43. Okresný súd (a v nadväznosti naň i krajský súd) sťažovateľke osobitne vytkol, že nepreukázala pravdivosť svojich tvrdení, podľa ktorých mal navrhovateľ ovplyvňovať, prispôbovať a manipulovať verejné obstarávanie a takisto nepreukázala ani svoje tvrdenie, že v súvislosti s touto činnosťou mal navrhovateľ prijímať nejaké dary. Napokon, podľa okresného súdu sťažovateľka nepreukázala ani to, že navrhovateľ sa vozil v aute zamestnanca obchodnej spoločnosti S. M. S., spol. s r. o., ktorá podniká s vojenským materiálom a zbraňami.

44. V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade uviesť, že pri zverejnení informácií difamačného charakteru nemožno správanie toho, kto takéto informácie šíri, považovať za legitímne v prípade, že tento nepreukáže, že mal rozumné dôvody spoliehať sa na pravdivosť difamačnej informácie, ktorú šíril, a ďalej ak preukáže, že podnikol dostupné kroky na to, aby si overil pravdivosť informácie, a to v miere a intenzite, v ktorej mu bolo overenie prístupné, a konečne pokiaľ sám nemal dôvod neveriť, že difamačná informácia je nepravdivá. Zverejnenie takejto informácie nemožno považovať za rozumné, ak si šíriteľ informácie neoverí jej pravdivosť otázkou o osobe, ktorej sa informácia týka, a nezverejní jej stanovisko, s výnimkou nemožnosti takéhoto postupu alebo tam, kde to nebolo nutné (Rozhodnutie Snemovne lordov z 28. 10. 1999 vo veci Reynolds v. Times News Papers Limited citované v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03).

45. Pre zváženie legitímnosti zverejnenej informácie je dôležité rovnako skúmať motív toho, kto informáciu zverejňuje. Legitimitu zverejnenej informácie nemožno vyvodiť zo skutočnosti, že motívom bolo poškodiť osobu informáciou, ktorej sám šíriteľ neveril, pokiaľ ju poskytol bezohľadne bez toho, aby sa staral, či je pravdivá, alebo nie (nálež Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 453/03).

46. Iba kritiku konania verejných osôb, ktorej úplne chýba vecný základ a pre ktorú nemožno nájsť žiadne zdôvodnenie, je potrebné považovať za kritiku neprimeranú. Pritom je potrebné vždy hodnotiť celý prejav (literárny či publicistický), nikdy nemožno posudzovať iba jednotlivý vytrhnutý výrok alebo vetu [m. m. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03, rovnako Amicus Curiae stanovisko Benátskej Komisie zo 17. 3. 2004, CDL-AD (2004) 011].

47. Posudzovaný článok je kombináciou skutkových tvrdení a (pridružených) hodnotiacich úsudkov. Spomá je práve oprávnenosť skutkových tvrdení, t. j. že navrhovateľ ovplyvňoval

verejné sťažže na ministerstve obrany, v súvislosti s tým prijímal dary od spoločností, ktoré získali na ministerstve zákazky, a používal auto „zbrojárskej spoločnosti S.M.S.“, čo malo nasvedčovať tomu, že mal páchať trestnú činnosť.

48. Ako už bolo naznačené, oprávnenosť kritiky majúca povahu skutkových tvrdení závisí v zásade na ich pravdivosti. Kľúčovou otázkou teda je, aké nároky musí spĺňať skutkové tvrdenie na to, aby ho bolo možné označiť za (ne)pravdivé.

49. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vzhľadom na podstatu a zmysel slobody prejavu a jej ochrany v demokratickej spoločnosti nemožno kategóriu pravdivosti vnímať maximalisticky ako požiadavku na absolútny súlad s objektívnym stavom reality, a to v každej situácii a v každom časovom okamihu. Posúdenie, či je určité skutkové tvrdenie v súlade s objektívnym stavom reality, totiž nemôže byť vzhľadom na limity ľudského poznania spravídla nikdy úplne konečné; môže existovať iba väčšia či menšia miera praktickej istoty, že tvrdenie v takom zmysle pravdivé je (obdobne nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2051/14 z 3. 2. 2015).

50. Preto sa ústavný súd prikláňa k názoru, že aj v prípade sporov o pravdivosť skutkového tvrdenia je potrebné vychádzať z určitého reálneho poňatia kategórie pravdivosti, ktoré berie do úvahy kontext celého článku, najmä, nakoľko boli výroky v ňom obsiahnuté založené na spoľahlivých informáciách, ktoré jeho autor k dispozícii skutočne mal alebo ich k dispozícii prinajmenšom mať mohol a mal. Uvedené prirodzene neznamená, že by kategória pravdivosti bola subjektívna či úplne závislá na informáciách, ktoré má autor článku k dispozícii. Práve naopak – ešte predtým, než prednesie skutkové tvrdenia, ktoré sú spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv inej osoby, by každý mal vyvinúť určité primerané úsilie s cieľom zistenia, či ním prezentované výroky sú pravdivé. Miera tohto úsilia, ktorú je od autora výroku možné oprávnene požadovať, sa pritom môže líšiť v závislosti na tom, nakoľko závažný je hroziaci zásah do osobnostných práv dotknutej osoby alebo v závislosti na osobe autora výroku. Uvedené sa však týka len skutkových tvrdení, o ktorých správnosti je ich autor presvedčený, teda nie na vedomé šírenie nepravdy (klamstvo).

51. Vo veci sťažovateľky sa autor článku dôvodne spoliehal jednak na informácie z policajného spisu (ktorého existencia bola v súdnom konaní preukázaná, hoci ako sa v priebehu konania ukázalo, spis bol medzičasom skartovaný), a rovnako sa spoliehal aj na informáciu, ktorú mu poskytol svedok D. H. (o tom, že pán M. O., ktorého auto mal navrhovateľ používať, bol v čase uverejnenia článku zamestnancom jednej zo spoločností, v ktorej bol svedok spoločníkom). Toho dokonca v predmetnom článku citoval. Za danej situácie je ústavný súd toho názoru, že autor článku vyvinul primerané úsilie s cieľom zistenia pravdivosti prezentovaných výrokov. Skutočnosť, že išlo o zamestnanca spoločnosti personálne prepojenej s ďalšími dvoma kooperujúcimi spoločnosťami, ktoré obchodujú s ministerstvom obrany, prirodzene viedlo autora článku k poukázaniu na možný konflikt záujmov a pravdepodobnosť porušenia zákona o štátnej službe.

52. Autor v súvislosti s týmito podozreniami neformuloval svoje závery v posudzovanom článku ako fakt, ale nejednoznačnými pojmami ako napr. „dokumenty nasvedčujúce trestnú činnosť“, „podľa pripraveného trestného oznámenia“ či „bolo voči nemu pripravené trestné stíhanie pre ovplyvňovanie tendrov a korupciu“, vytvoril čitateľovi priestor na vytvorenie si vlastného úsudku, ako i priestor k verejnej diskusii. Od každého, kto uverejňuje takéto výroky, je potrebné očakávať, že vyvinie primerané úsilie smerujúce na to, aby sa nedopúšťal zbytočných dezinformácií či dokonca nepravd, a že starostlivo zváži, či správanie iného označí priamo za protiprávne, alebo „len“ napr. nemorálne či nesprávne, resp. či priamo obviní aktéra

článku z trestnej činnosti, alebo len prispieva k diskusii o možnom podozrení z korupčného správania.

53. Ústavný súd musí prisvedčiť krajskému súdu v tom smere, že určité tvrdenia v článku sú čiastočne zavádzajúce, ale v kontexte celého článku (keďže ich nebolo možné vyhodnotiť ani ako nepravdivé) boli podozrenia a pochybnosti autora s ohľadom na tému týkajúcu sa výkonu verejnej funkcie namieste. Pochybnosti o (ne)pravdivosti tvrdení uverejnených v spornom článku sa nepodarilo odstrániť ani v priebehu konaní vedených na všeobecných súdoch, keď zostala sporná otázka prenájmu, kúpy a kúpnej ceny auta. Kým svedok M. O. tvrdil, že auto predal navrhovateľovi za kúpnu cenu 800 000 Sk v roku 2009, navrhovateľ tvrdil, že kúpna cena bola dohodnutá na 6 000 € a vozidlo kúpil v roku 2010.

54. Na základe uvedeného môže ústavný súd urobiť predbežný záver, že hoci mala určitá časť výroku povahu skutkových tvrdení a niektoré z nich neboli v súlade s objektívnym stavom reality, nemožno ich bez ďalšieho označiť za neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa. V tomto ohľade považuje ústavný súd za podstatné, že sťažovateľka vychádzala z policajných spisov, ktoré reálne existovali (ich obsah nemohol byť odkrytý, avšak autor článku predložil ako dôkaz o svojich tvrdeniach fotokópie dokumentov z policajného spisu), ako aj z tvrdení svedka, o správnosti ktorých nemala v čase uverejnenia článku dôvod pochybovať. Sťažovateľka, spoliehajúc sa na tieto zdroje, neporušila ani zásadu, podľa ktorej by mala vyvinúť primerané úsilie na overenie ich pravdivosti, a tieto informácie interpretovala v zásade akceptovateľným spôsobom. Napokon dala navrhovateľovi i priestor na ich spochybnenie, ponúkaný priestor však navrhovateľ nevyužil. Ústavný súd nemohol prehliadnúť ani to, že v tomto prípade išlo zo strany sťažovateľky o kritiku štátneho zamestnanca v súvislosti s možným podozrením na korupčné správanie v oblasti verejného obstarávania, ktorého podstatou je hospodárne nakladanie s verejnými peňažnými zdrojmi. Takáto záležitosť si svojou povahou nepochybne zaslúži pozornosť i diskusiu verejnosti a je hodná vyššej ochrany, než by tomu bolo napr. len u kritiky povahy čisto osobnej.

55. Vzhľadom na uvádzané skutočnosti sa ústavnému súdu javí záver krajského súdu o neprimeranom zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa ako nedostatočne vyargumentovaný (vecne nedostatočne podložený), a teda prinajmenšom predčasný a z ústavného hľadiska neakceptovateľný. Nie je totiž výsledkom ústavne akceptovateľného vyvažovania ústavou a dohovorom zaručeného práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu, a to najmä z dôvodu absencie uplatnenia a vyhodnotenia príslušného testu proporcionality zo strany krajského súdu. Potvrdzujúcim rozsudkom tak krajský súd podľa názoru ústavného súdu neprípustným spôsobom zasiahol nielen do ústavou zaručenej slobody prejavu sťažovateľky a jej základného práva na slobodné rozširovanie informácií, ale aj do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže práve na základe namietaného právoplatného rozsudku krajského súdu sa právoplatnou stala i povinnosť sťažovateľky ospravedlniť sa navrhovateľovi za uverejnenie inkriminovaného článku a povinnosť zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy.

56. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd vyhodnotil prvú námietku sťažovateľky ako dôvodnú, a preto rozhodol, že krajský súd svojím rozsudkom porušil jej základné právo na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

II. 2 K námietke sťažovateľky týkajúcej sa nepreskúmateľnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy a jej výšky

57. Keďže bol spochybnený právny základ napadnutého rozhodnutia, závery o porušení základných práv dopadajú primerane aj na rozhodnutie o priznaní nemajetkovej ujmy navrhovateľovi. Napriek tomu považoval ústavný súd za potrebné vyjadriť sa aj k spôsobu, akým bola výška nemajetkovej ujmy určená.

58. Krajský súd v namietanom rozsudku vo svojej podstate potvrdil záver okresného súdu o tom, že uverejnením inkriminovaných článkov sťažovateľka neprípustným spôsobom zasiahla do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa. Za rozhodujúce skutočnosti opodstatňujúce priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v sume 40 000 € považoval okresný súd to, že „*uverejnenými výrokmi bol navrhovateľ obvinený z trestnej činnosti v najčítanejšom denníku a v jednom z najčítanejších týždenníkov*“, čo ho viedlo k záveru, že len uverejnenie ospravedlnenia nie je z hľadiska existujúcich negatívnych následkov postačujúce. Toto konštatovanie krajský súd doplnil tým, že „*priznanie výšky náhrady je viac otázkou vnútorného presvedčenia súdu ako otázkou vymenovania konkrétnych materiálnych dôvodov*“. Podľa jeho názoru by bolo bližšie odôvodnenie rozhodnutia o priznanej výške nemajetkovej ujmy v peniazoch nutné, iba „*ak by priznaná suma bola v rozpore so všeobecne akceptovaným a rozšíreným názorom, pokiaľ ide o prijateľný rozsah odškodnenia*“, pričom uzavrel, že v rozhodnutí súdu prvej inštancie o takýto prípad nejde.

59. Ustanovenie § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka umožňuje súdu, aby v konaní o ochrane osobnosti priznal fyzickej osobe okrem zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia i právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (tak to bolo aj vo veci sťažovateľky). K jeho priznaniu by mal súd pristúpiť najmä v prípadoch, ak došlo k zníženiu jej dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti, resp. v iných prípadoch, ktoré sú z hľadiska dopadu do osobnostných práv porovnateľné s uvedenými prípadmi. Pri určení sumy nemajetkovej ujmy by zas mal všeobecný súd prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých došlo k jej porušeniu. Vždy je pritom podstatná jedinečnosť prípadu a s tým spojená konkrétna intenzita zásahu a jej následky.

60. V rámci svojej druhej námietky sťažovateľka predovšetkým tvrdí, že namietaný rozsudok krajského súdu je v časti týkajúcej sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy nedostatočne odôvodnený, a preto v tejto časti nepreskúmateľný. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza, že „*náhrada nemajetkovej ujmy priznaná žalobcovi nemá podklad vo vykonanom dokazovaní... v konaní nebolo preukázané zníženie dôstojnosti či vážnosti žalobcu v značnej miere. Žalobca totiž nepreukázal vznik žiadnej ujmy v rodinnej, pracovnej či spoločenskej oblasti, ktorá by bola v príčinnej súvislosti so zverejnením napádaných článkov.*“. V súvislosti s výškou náhrady nemajetkovej ujmy sťažovateľka poukázala na konštantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej „*je nutné, aby súd pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy a zohľadňoval pritom výšku náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam trestných činov (najmä násilných trestných činov) a zároveň zdôrazňujúc, že jej výška nesmie byť pre média „ničivá“ (likvidačná)*“. K tomu predložila prehľad rozhodovacej praxe slovenských a českých súdov vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy a požiadala ústavný súd o jej zohľadnenie pri svojom rozhodovaní.

61. Ústavný súd k problémom nastoleným druhou námietkou sťažovateľky v prvom rade uvádza, že súhlasí s názorom krajského súdu v tom, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamena priestor na svojvôľu či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla

a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť navrhovateľ, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

62. Uvedeným požiadavkám na odôvodnenie priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, no najmä na prijateľnosť rozsahu (výšky) odškodnenia však krajský súd neučinil zadosť. Jeho záver o nemateriálnej ujme, ktorá mala navrhovateľovi vzniknúť, sa žiadnym spôsobom nepremietol do odôvodnenia rozhodnutia o priznanej výške. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu týkajúce sa výšky nemajetkovej ujmy je teda *prima facie* arbitrárne a zjavne neodôvodnené (*in abstracto*), neprimerane prísne a nezohľadňujúce okolnosti predmetnej veci (*in concreto*).

63. Rovnako tak nekorešponduje s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

64. Krajský súd a pred ním ani okresný súd tieto požiadavky vôbec nerešpektovali, ich všeobecný záver o nemateriálnej ujme, ktorá mala navrhovateľovi vzniknúť, nemá základ v uskutočnenom dokazovaní a opiera sa len o skutočnosť, že autor článku v ňom uviedol nepravdivé informácie. Ich závery sú založené na ničím nepodloženom predpoklade, že samotné uvedenie nesprávnej informácie zásadne spochybnilo dôveryhodnosť a vážnosť navrhovateľa. Takýto záver je však absolútne nepreskúmateľný a neobstál by ani v prípade, ak by k neprípustnému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa naozaj došlo. Krajský súd nezhodnotil satisfakciu priznanú navrhovateľovi z titulu zásahu do jeho základného práva ani z pohľadu jej nevyhnutnosti a primeranosti. Postup súdov, ktoré rezignovali na nevyhnutnosť dokazovania v tomto smere, ako aj v tom, či ujma skutočne vznikla, je o to viac neudržateľný, že ich rozhodnutím bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi neprimerane vysokú sumu 40 000 €.

65. Keďže závery krajského súdu vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy a k určeniu jej výšky sú nedostatočne vyargumentované, ústavný súd by musel aj v prípade, ak by bol inak preukázaný zásah do osobnostných práv navrhovateľa, dospieť k záveru o porušení základných práv sťažovateľky podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy tou časťou napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorou potvrdil výrok rozsudku okresného súdu o náhrade nemajetkovej ujmy. Krajský súd aj touto časťou napadnutého rozhodnutia ústavne neakceptovateľným spôsobom zasiahol do ústavou zaručenej slobody prejavu sťažovateľky a jej práva na slobodné rozširovanie informácií v spojení s právom na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 ústavy, integrálnou súčasťou ktorého je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (bod 1 výroku tohto nálezu).

66. S ohľadom na uvedené bude potrebné, aby krajský súd opätovne s prihliadnutím na uvedené závery ústavného súdu preskúmal a zväžil z pohľadu nevyhnutnosti a primeranosti satisfakciu priznanú navrhovateľovi, a pokiaľ by dospel k pozitívnemu záveru o nej, aby prehodnotil s prihliadnutím na všetky okolnosti tohto prípadu jej rozsah. V takomto prípade ale musí krajský (všeobecný) súd v odôvodnení rozhodnutia presvedčivým a ústavne konformným spôsobom vyvrátiť všetky ústavným súdom nastolené pochybnosti a výhrady uvedené v tomto rozhodnutí.

III.

67. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa čl. 127 ods. 2 tretej vety ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

68. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky rozhodol tiež o vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v časti II tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

69. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

70. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v súlade s § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov vo výške 2 x 147,33 € a 2 x 8,84 € režijného paušálu, čo spolu predstavuje sumu 312,34 €. Keďže sťažovateľka nepredložila doklad o registrácii jej právneho zástupcu ako platcu DPH, ústavný súd priznanú náhradu trov právneho zastúpenia o príslušnú sadzbu DPH nenavýšil. Vzhľadom na to, že sťažovateľka bol v konaní pred ústavným súdom zastúpená viacerými advokátmi, určil ústavný súd za prijímateľa náhrady trov konania toho z nich, ktorého si sťažovateľka určila na doručovanie písomností (§ 263 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

71. Priznanú náhradu trov konania (bod 3 výroku nálezu) je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

72. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.